

Секція 11 МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА

Т.В. Андросова, канд. екон. наук, проф. (ХДУХТ, Харків)

В.О. Козуб, ст. викл. (ХДУХТ, Харків)

АНАЛІЗ ІНВЕСТИЦІЙНОГО КЛІМАТУ В УКРАЇНІ

Щоб мати змогу ефективно управляти та правильно спрямовувати вкладені інвестиції, слід, в першу чергу, створити в Україні сприятливий інвестиційний клімат, головним чином для нерезидентів.

За 19 років, що минули з часу проголошення незалежності, вітчизняна економіка отримала 40 млрд дол США прямих іноземних інвестицій (ПІІ), що в перерахунку на душу населення складає 870 дол США. У той же час за такий самий період Чехія отримала понад 70 млрд дол США інвестицій (6800 дол США на душу населення), Угорщина – 81,2 млрд дол США (8120 дол США на душу населення), Польща – 137,1 млрд дол США (3600 дол США на душу населення). Отже, на сьогодні в Україні спроможність акумулювання зовнішніх інвестиційних ресурсів є значно нижчою, ніж у країнах Західної Європи.

Така ситуація пояснюється тим, що інвестиційний клімат в Україні залишається загалом несприятливим, це пов'язане з такими явищами.

- 1) Нестабільність політичної ситуації в Україні.
- 2) Недосконалість законодавства в сфері інвестування та підприємництва, а саме:
 - недостатнє правове забезпечення, зокрема питань платежів до бюджетів всіх рівнів та централізованих фондів спеціального призначення;
 - відсутність системи регламентації перевірок підприємницької діяльності;
 - тривала процедура реєстрації і отримання необхідних сертифікатів, неоднозначне тлумачення різними гілками влади законодавчих актів, що постійно змінюються;
 - дуже складна і належно не впорядкована система розгляду справ у господарських судах і несвоєчасне виконання їх рішень;
 - невідповідність, у ряді випадків, між законодавчими і підзаконними нормативними актами;
 - відсутність дієвого механізму правового захисту інвесторів від боржників і недобросовісних партнерів.
- 3) Невідповідність податкової та бухгалтерської систем міжнародним стандартам, що створює непорозуміння між іноземними інвесторами та українськими партнерами в процесі їхньої спільної діяльності.
- 4) Високий рівень і велика кількість податків, що позбавляє державу конкурентних переваг при залученні іноземних інвесторів.
- 5) Інформаційна ізоляваність і, відповідно, існування великої кількості недостовірної або перебільшено негативної інформації стосовно політичної, економічної, соціальної та криміногенної ситуації у нашій державі.
- 6) Високі ставки мита на ввезення при надходженнях іноземних інвестицій в Україну, непорозуміння з митними органами при визначенні митної вартості товарів, способу нарахування мита та акцизних зборів.
- 7) Недостатньо розвинута інфраструктура бізнесу, зокрема, відсутність потужної страхової системи, яка б покривала комерційні ризики під час реалізації масштабних інвестиційних проектів; обмеженість довгострокових і недорогих банківських ресурсів; малошвидкісне транспортне сполучення з промисловими та сировинними центрами.

Ряд незалежних консалтингових компаній відмічає низькі показники позитивних факторів розвитку бізнесу в нашій країні. Так, звіт «Political Risk Atlas 2011», підготовлений британською консалтинговою компанією «Мейплкрофт» за підсумками 2010 р. охарактеризував Україну, як державу з високим ступенем ризику для іноземних інвестицій, зокрема у приватний бізнес (74-те місце у рейтингу 2010 р. проти 62-го у 2009 р.). Згідно зі звітом, за минулий рік в Україні погіршилися показники корпоративного управління і макроекономічної стабільності, дотримання прав людини в роботі правоохоронних органів і критично знизився рівень освіти. Проте, збільшився ступінь державного регулювання бізнесу і політичної стабільності, зросла загальна стресостійкість громадян і знизився рівень терористичної небезпеки.

За оцінками експертів Українсько-Європейського консультативного Центру, високу оцінку в Україні мають лише такі чинники, що визначають інвестиційний клімат, як професійна підготовка та кваліфікація українського персоналу, географічне розташування країни, місткий внутрішній ринок споживання, потужний науково-технічний потенціал.

Таким чином, хоча інвестиційний клімат в Україні недостатньо сприятливий для іноземних інвесторів, вже з другого кварталу 2010 р., після реформування вітчизняної нормативно-правової бази, зацікавленість інвесторів поступово зростає.